

Assignatura: Organització de la procreació i estructures domèstiques.

Codi: 20107

Professora: Anna Piella

Cicle: Segon

Semestre: Segon

Núm. crèdits: 5

Tipus: TR

Horari de classe:

Gr. 1

LX 11.30-13.00h.

Gr. 2

LX 18.00-19.30h.

Despatx: B9-129. Divisió d'Antropologia Social

Telèfon: 93 581 32 79

Descripció / objectius:

Introduir als alumnes a l'estudi del parentiu des de la perspectiva antropològica. Proporcionar les eines bàsiques, tant terminològiques, com metodològiques, com teòriques, per entendre el parentiu com una construcció cultural relacionada amb les interpretacions biològiques de la procreació que construeix cada cultura. Analitzar transculturalment la diversitat en l'àmbit del parentiu.

Temari:

INTRODUCCIO. El parentiu com a construcció cultural.

Tema 1.- El parentiu com a construcció cultural.

Diversitat cultural en l'àmbit del parentiu. Família i parentiu entre els Nuer. Famílies troncales a la Península Ibèrica. Família matrilineal a Micronesia.

PRIMERA PART. La regulació de la procreació.

Tema 2.- El control de la sexualitat.

Variacions en els comportaments sexuals. El tabú de l'incest i les diferents explicacions. Ordenacions prescriptives. La divisió sexual del treball i l'exogàmia.

Tema 3.- El matrimoni.

Intents de definició. Variabilitat i polèmica sobre la seva universalitat. Levirat i sororat. Preu de la núvia i dot. Divorci i estabilitat matrimonial. Matrimonis prescriptius i preferencials.

Tema 4.- La construcció cultural de la descendència.

Concepcions ideològiques de la descendència. Creences embriològiques i organització del parentiu. Velles i noves formes de reproducció. Control de natalitat i infanticidi.

SEGONA PART. Unitats domèstiques i xarxa de parents.

Tema 5.- La unitat domèstica en les societats tradicionals.

Famílies nuclears, polígames i extenses. La residència postnupcial. El cicle de la unitat domèstica.

Tema 6.- Canvis en les unitats domèstiques.

L'evolució de la família a Europa. Formacions actuals. cohabitació i Unions lliures. Famílies monoparentals. Matrifocalitat.

Tema 7.- Insuficiència de la unitat domèstica per a la producció i la reproducció.

Grups de filiació. Asimetria entre patrilinialitat i matrilinialitat. Grups cognaticis. Parenteles. L'organització de l'aliança matrimonial.

Tema 8.- Relacions interpersonals entre parents.

Les relacions de parentiu en les societats matrilinials. El patriarcat. La relació avuncular. Relacions de parentiu en la societat urbana.

TERCERA PART. Unitats domèstiques i organització social.

Tema 9.- Unitat domèstica i activitats econòmiques.

Treball i família. Grup domèstic com unitat de producció i reproducció. Grup domèstic com unitat de consum. Grup domèstic i transmissió del patrimoni.

Tema 10.- Unitat domèstica i organització social.

Unitat domèstica i control social. La dona en la unitat domèstica i en la societat. Unitat domèstica i mobilitat social.

Videos:

"Dones Massai"- Africa

"Parelles sense papers" - Espanya

"Filles que ningú no vol" - Índia

Bibliografia:

- BARRERA, A. Clase, herencia y familia en la Cataluña rural. Alianza Universidad. Ed. Alianza. Madrid, 1990.
- BEATTIE, J Otras Culturas. F.C.E. México, 1972.
- BUCHLER, i. Estudios de Parentesco. Ed. Anagrama. 1982.
- CARABAÑA, J. "Homogamia y movilidad social". REIS, 21/83.
- CONDE, R. "Tendencias de cambio en la estructura familiar". REIS, 21/83.
- DEL VALLE, T. Culturas Oceánicas. Micronesia. Cuadernos A de Antropología. núm. 8. 1987.
- DIEZ NICOLAS, J. "La familia en Europa y el cambio social". REIS 21/83.
- DUMONT, L. Introducción a dos teorías de la Antropología Social. Anagrama. Barcelona, 1975.
- FOX, R. Sistemas de parentesco y matrimonio. Alianza. Madrid, 1972.
- FREUD, S. Totem y Tabú. Alianza. Madrid, 1980.
- GONZALEZ, A., SAN ROMAN, T. VALDES, R. Tres escritos introductorios al estudio del parentesco. Publicacions UAB. Bellaterra, 1983.
- GONZALEZ, A., SAN ROMAN, T. Las Relaciones de Parentesco. 'Materials' núm.5 octubre, 1994. Servei de Publicacions UAB.
- GONZALEZ ECHEVARRIA, A. "Hacia una Antropología de la Procreación" a FAMILIA Y SOCIEDAD núm.3, 1995. pp.95-110.
- GOODY, J. La evolución de la familia y del matrimonio en Europa. Editorial Herder. Barcelona, 1986.
- HARRIS, M. Introducción a la Antropología general. Alianza. Madrid, 1984.
- LEVI-STRAUSS, CL. Las estructuras elementales del parentesco. Paidós. Barcelona, 1981.
- LEVI-STRAUSS, CL., SPIRO, M., GOUGH, K. Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia. Anagrama. Barcelona, 1976.
- LISON, C. Ensayos de Antropología Social. Ayuso. Madrid, 1978.
- LISON, C. "Estructura antropológica de la familia en España" a La familia, diálogo recuperable. Ref Carballo, J. Ed. 1976. pp.37-51.
- MALINOWSKI, B. Sexe i repressió en les societats primitives. Edicions 62. Barcelona, 1969.
- MALINOWSKI, B. Estudios de psicología primitiva. Ediciones Paidós. Buenos Aires, 1982.
- MEILLASSOUX, C. Mujeres, graneros y papales. Siglo XXI. Madrid, 1987.

- RADCLIFFE-BROWN, A.R. Y FORDE, D. Sistemas africanos de parentesco y matrimonio. Anagrama. Barcelona, 1982.
- SEGALÉN, M. Antropología histórica de la familia. Taurus Universitaria. Madrid, 1992.
- TONKINSON, R. and HOWARD, M. Going it alone?. Aboriginal Studies Press. Canberra, 1990.

Lectures obligatòries:

TEMA 2.- El control de la sexualitat.

. Los principios del parentesco. CLAUDE LEVI-STRUSS

'Las estructuras elementales del parentesco'. Ediciones Paidós. Buenos Aires, 1991. 3a. edición.

TEMA 3.- Matrimoni.

. L'ús de la família a la Catalunya moderna. LLORENÇ FERRER i ALÒS.

'Revista d'Etnologia de Catalunya'. Núm.8. 1996.

TEMA 4.- La construcció cultural de la descendència.

. El padre en la psicología primitiva. BRONISLAW MALINOWSKI

'Estudios de Psicología Primitiva'. Ediciones Paidós. Buenos Aires, 1982.

TEMA 5.- La unitat domèstica en les societats tradicionals.

. El matrimonio y la familia. TERESA SAN ROMAN

'Vecinos Gitanos'. Akal Editor. Madrid, 1976.

TEMA 6.- Canvis en les unitats domèstiques.

. Noves Formes de Família. DOLORS COMAS D'ARGEMIR

'Revista del Centre d'Investigació, Formació i Assessorament' de la Diputació de Barcelona. núm. 11, 1993. pp.25-31

TEMA 7.- Descendència i Filiació.

. Sobre ciertos aspectos no considerados de los sistemas de doble filiación. E.R. LEACH

'Introducción a dos teorías de la Antropología Social' Doumont, L. Editorial Anagrama. Barcelona, 1975.

TEMA 8.- Relacions parentiu.

. El hermano de la madre en Africa del Sur. A. R. RADCLIFFE-BROWN

'Estructura y función en las sociedades primitivas'. Península. Barcelona, 1972.

TEMA 9.- Parentiu i Economia.

. Naturaleza y significado de las relaciones domésticas. D. COMAS y J.J. PUJADES

'Aladradas y Güellas'. Trabajo, sociedad y cultura en el Pirineo Aragonés. Cuadernos/Antropología.

TEMA 10.- Parentiu i Societat.

. Los trabajos de las mujeres. VERENA STOLCKE

'Debate sobre la mujer en América latina y el Caribe'. M. León ed. Bogotá, 1986.

Articles del dossier 'la família':

- "Familia". AURORA GONZALEZ ECHEVARRIA a A. Aguirre, cord. Diccionario Temático de Antropología. Amarcombo. Barcelona, 1993. pp. 322-328

- "Conclusiones". CLAUDE MEILLASSOUX a Mujeres, graneros y capitales. S.XXI. 8a. edición. 1987. pp.195-203

- "La invenció de la família catalana". VVAA a l'AVENÇ Revista d'Història. núm.132. Desembre, 1989. pp.15-34 (51-53)

- "Estructura antropològica de la Família en España" CARMELO LISON a **La Família, Dialogo Recuperable**. Rof Carballo, J. Ed.1976. pp.37-51.

- "Las nuevas tecnologías reproductivas y la vieja paternidad". VERENA STOLCKE a C. Amorós et altri. **Mujeres. Ciencia y práctica política**. Madrid, 1987. pp.89-129

Sistema d'avaluació:

60% .- Exàmen. Temari de l'assignatura, dossier de lectures i material videogràfic.

40%.- Treball sobre dossier "Família" i el llibre Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia de Cl.Lévi-Strauss, Spiro i Gough.

Assaig sobre els diferents conceptes que s'inclouen dins la definició del terme 'família', la seva universalitat i la seva diversitat.

Extensió: aproximadament 10 pàgines.

Cal aprovar cada part de l'avaluació per superar l'assignatura.